

POL-30 Kuvaja Viivi(UM)

06.04.2022

PYYDETÄÄN VAITELIAISUUTTA
Vaiteliaisuuspyyntö, kunnes asiasta
neuvoston päätös. Neuvoston päätös
asiasta tehty 8.4.2022, vaiteliaisuuspyyntö
päättynyt 11.4.2022.

Asia

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentäviin tai uhkaaviin toimiin liittyvät rajoittavat toimenpiteet; uusien henkilöiden ja yhteisöjen lisääminen listalle

Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta asetettujen rajoittavien toimenpiteiden laajentaminen

Kokous

U/E/UTP-tunnus

UTP 5/2014 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Venäjä ilmoitti 24.2. sotilasoperaation käynnistämisestä Ukrainassa ja aloitti hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. Venäjän toiminta rikkoo YK:n peruskirjaa ja kansainvälistä oikeutta. Venäjän hyökkäys on johtanut Ukrainassa laajamittaiseen humanitaariseen hätätilaan ja pakolaisuuteen. Valko-Venäjän aluetta on käytetty Ukrainaa vastaan kohdistuneeseen hyökkäykseen. Tämä tarkoittaa, että Valko-Venäjä katsotaan osalliseksi hyökkäystekoon.

EU on asettanut pakotteita Krimin laittoman liittämisen ja Itä-Ukrainan konfliktin seurauksena maaliskuusta 2014 lähtien. Pakotteita on jatkettu ja laajennettu asteittain. Pakotteita laajennettiin 23.2.2022 neuvoston päätöksillä, kun Venäjä tunnusti itsenäisiksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin separatistialueet, jotka eivät ole Ukrainan hallituksen kontrollissa, sekä päätti sotilaiden lähettämisestä alueille. Pakotteita laajennettiin 25.2.2022 neuvoston päätöksillä, kun Venäjä aloitti sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. Pakotteita on sittemmin laajennettu useilla neuvoston päätöksillä ja kohdennettu myös Valko-Venäjään. Eurooppa-neuvosto totesi päätelmissään 24.-25.3.2022 olevansa valmis tilkitsemään porsaanreikiä, kohdistamaan toimia pakotteiden todelliseen tai mahdolliseen kiertämiseen sekä hyväksymään tarvittaessa nopeasti lisää Venäjään ja Valko-Venäjään kohdistuvia, tuntuja koordinoituja pakotteita, joilla tosiasiallisesti estetään Venäjää jatkamasta hyökkäystä.

Neuvoston käsiteltäväksi on tuotu ehdotus Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentäviin tai uhkaaviin toimiin liittyvien rajoittavien toimenpiteiden eli ns. henkilöpakoteregimiin (neuvoston päätös 2014/145/YUTP ja asetus (EU) N:o 269/2014 siten kuin ne ovat myöhemmin muutettuina) kohdistamisesta uusiin henkilöihin ja yhteisöihin.

Neuvoston käsiteltäväksi on tuotu ehdotus Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta asetettujen rajoittavien toimenpiteiden (neuvoston päätös (2014/512/YUTP) ja asetus (EU) N:o 833/2014 siten kuin ne ovat myöhemmin muutettuina) laajentamisesta. Näitä ns. sektorikohtaisia talouspakotteita ehdotetaan laajennettavaksi siten, että asetetaan uusia ja muokataan voimassaolevia vienti- ja tuontikieltoja, täydennetään rahoitusalaa koskevia pakotteita ja asetetaan pakotteita uusille sektoreille, ml. meri- ja maantiekuljetukset sekä julkiset hankinnat. Näiden toimien tarkoitus on tehostaa aiempien neuvoston päätösten toimeenpanoa ja selkeyttää voimassa olevia säädöksiä.

Uudet pakotteet on tarkoitus hyväksyä ja saattaa voimaan mahdollisimman nopealla aikataululla. Pysyvien edustajien komitean (Coreper II) on tarkoitus käsitellä asiaa 6.4.2022, minkä jälkeen neuvoston on määrä päättää pakotteista.

Suomen kanta

Suomi tuomitsee jyrkästi Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan. Venäjän hyökkäys kohdistuu Ukrainaan, mutta myös koko Euroopan turvallisuusjärjestystä vastaan. Venäjän hyökkäys on räikeä kansainvälisen oikeuden loukkaus. Venäjän tulee välittömästi pysäyttää sotatoimet.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia, itsemääräämisoikeutta ja alueellista koskemattomuutta.

Suomi vastaa Venäjän toimiin osana Euroopan unionia.

Suomi pitää perusteltuna, että EU reagoi Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. On perusteltua, että henkilöitä ja yhteisöjä koskevia pakotteita laajennetaan ehdotetulla tavalla.

Suomi pitää perusteltuna, että sektorikohtaisia pakotteita laajennetaan ehdotetulla tavalla.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n toimissa lähtökohtana ovat johdonmukaisuus, suhteellisuus ja vahva oikeusperusta. Tähän mennessä EU on toiminut johdonmukaisesti ja lisännyt Venäjään kohdistuvia toimia tilanteen niin vaatiessa. Suomi tukee EU:n toimintatapaa.

Suomi pitää tärkeänä, että EU toimii pakotteissa yhtenäisesti.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston käsiteltäväksi on tuotu ehdotus Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentäviin tai uhkaaviin toimiin liittyvien rajoittavien toimenpiteiden eli ns. henkilöpakoteregiiimin (neuvoston päätös 2014/145/YUTP ja asetus (EU) N:o 269/2014 siten kuin ne ovat myöhemmin muutettuina) kohdistamisesta uusiin henkilöihin ja yhteisöihin. Regiimiin esitetään lisättäväksi Venäjän hallitusta tukeneita ja Ukrainan epävakauttamiseen aktiivisesti osallistuneita henkilöitä ja yhteisöjä.

Lisättäväksi ehdotetut henkilöt ovat Venäjän hallinnon edustajia, media- ja kiinteistöalan toimijoita, raaka-aine- ja kaivosteollisuuden, öljy-, kaasu-, ase- ja rakennusteollisuuden

yritysedustajia sekä Donetskin ja Luhanskin separatisti-alueiden edustajia. Lisättäväksi ehdotettuihin henkilöihin kuuluu myös Venäjän hallitusta tukevia tai siitä hyötyviä liike-elämän vaikuttajia sekä näiden perheenjäseniä. Listattavien henkilöiden kohdalla on kyse varojen jäädytyksistä sekä matkustus- ja kauttakulkurajoituksista. Lisäksi on kiellettyä asettaa mitään varoja tai taloudellisia resursseja suoraan tai välillisesti listattujen henkilöiden ja yhteisöjen saataville tai hyödynnettäviksi.

Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi neljä venäläistä rahoituslaitosta, jotka on aiemmilla EU-päätöksillä poistettu pankkien kansainvälisestä tiedonvaihtojärjestelmä SWIFT:istä. Kyseisten rahoituslaitosten varat ja muu omaisuus jäädytetään EU:ssa sekä kielletään asettamasta mitään varoja suoraan tai välillisesti näiden rahoituslaitosten käytettäväksi. Esitetyt henkilöt ja yhteisöt tukevat Venäjän federaation hallitusta ja hyötyvät siitä, sekä muodostavat sille merkittävän tulonlähteen.

Neuvoston käsiteltäväksi on tuotu ehdotus ns. sektoripakotejärjestelmän, eli Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta asetettujen rajoittavien toimenpiteiden (neuvoston päätös (2014/512/YUTP) ja asetus (EU) N:o 833/2014) laajentamisesta.

Sektoripakotteita ehdotetaan laajennettavaksi ja muokattavaksi seuraavasti:

Vientikiellot

Laajennetaan Venäjän sotilaallisia tai teknologisia kyvykkyyksiä mahdollisesti edistävien tuotteiden ja teknologian vientikieltolistaa. Kavennetaan siviilitele-viestinnälle sallittu poikkeus erittäin suppeaksi.

Laajennetaan ja täsmennetään öljynjalostusteknologiaan käytettävien tuotteiden ja teknologioiden vientikieltolistaa.

Täydennetään ylellisyystuotteiden vientikieltolistaa, lisäämällä mm. erilaisia korujen osia, raaka-aineita ja aihioita sekä tiettyjä optisia laitteita.

Laajennetaan ilmailusektoria koskeva vientikielto myös lentokoneiden polttoaineisiin ja niiden lisäaineisiin.

Kielletään tiettyjen Venäjän teollista kapasiteettia mahdollisesti kehittävien tuotteiden vienti venäläisille tahoille tai käytettäväksi Venäjällä. Kielto pitää sisällään myös palvelut ja rahoituksen.

Tuontikiellot

Laajennetaan tuontikielloja tuotteilla, jotka ovat merkittäviä tulonlähteitä Venäjälle, kuten kaviaari, kemianteollisuuden tuotteet, raakapuu, sellu ja paperi, lasitavarat, tietyt metallituotteet, tietyt koneet ja laitteet, huonekalut ja niiden osat.

Asetetaan tuontikielto kivihieille ja tietyille turvepolttoaineille kolmen kuukauden siirtymäajalla.

Laajennetaan ja täsmennetään listaa tuontikiellon alaisista rauta- ja terästuotteista. EU:n energian kuljettamista koskevat aiemmat poikkeukset ulotetaan koskemaan myös Sveitsiä, ETA-aluetta ja Länsi-Balkania.

Esitetään kiellettäväksi sellaisten venäläisten tai Venäjältä vietyjen tuotteiden ja teknologioiden osto, tuonti ja siirto, joilla Venäjä voi hankkia merkittäviä tuloja Ukrainan tilanteen horjuttamiseksi. Kieltoon liittyy myös palvelut ja rahoitus. Tuotteet on määritelty erillisessä liitteessä. Kieltoon liittyy joitakin erikseen määriteltyjä poikkeuksia, joita hallinnoidaan EU:n asettamin tullikiintiöin.

Rahoitussektori

Kielletään tukemasta suoraan tai välillisesti, ml. rahoitus tai muun edun tarjoaminen, venäläisiä julkisia toimijoita tai yli 50% Venäjän valtion omistamia tai kontrolloimia laitoksia, joiden tarkoituksena on osallistua unionin, Euratomin tai jäsenmaiden asetuksessa (EU) 2018/1046 määriteltyihin kansallisiin ohjelmiin tai sopimuksiin. Kielto koskee mm. tutkimusrahoitusta. Kieltoon sisältyy erikseen määritelty poikkeukset ml. lääketieteelliselle yhteistyölle, humanitaarisiin tarkoituksiin, siviiliyhteyshankkeisiin ja kansalaisyhteiskunnan toimintaan liittyen.

Laajennetaan venäläisille asetettua yli 100 000 euron talletuskieltoa koskemaan myös kryptovarojen lompakko-, tili- ja säilytyspalveluja.

Laajennetaan eurokäteisen vientikieltoa sekä euromääräisten siirtokelpoisten arvopapereiden sekä sijoitusrahasto-osuuksien venäläisille asetettua myyntikieltoa kattamaan myös kaikki vaihdettavissa olevat muut EU-maiden valuutat.

Lisäksi

Kielletään venäläisten kuljetusyritysten maantiekuljetukset tavaraliikenteen osalta EU:n alueella. Kielto ei koske postikuljetuksia. Se ei myöskään koske transit-kuljetuksia Kaliningradiin. Jäsenmaan viranomaiset voivat myöntää poikkeuksen kaasun, öljyn ja tiettyjen muiden raaka-aineiden kuljetuksiin, samoin lääke-, maatalous- ja elintarviketuotteiden kuljetuksiin tai humanitaarisiin tarkoituksiin.

Kielletään venäläisten alusten tai Venäjän lipun alla purjehtivien alusten pääsy EU-maiden satamiin. Kielto koskee myös aluksia, joita siirretään muiden maiden lipun alle asetuksen voimaantulon jälkeen. Jäsenmaan viranomaiset voivat myöntää poikkeuksen kaasun, öljyn ja tiettyjen muiden raaka-aineiden kuljetuksiin, samoin lääke-, maatalous- ja elintarviketuotteiden kuljetuksiin tai humanitaarisiin tarkoituksiin.

Venäjä suljetaan pois EU-maiden julkisista hankinnoista muutamien poikkeuksin. Poikkeuksena esim. siviiliydinvoimateknologia ja -palvelut. Perusteluna poikkeukselle on ydinturvallisuus ja venäläisvalmisteisten ydinvoimaloiden toiminnan turvaaminen.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/ITÄ-10, Marjo Mäki-Leppilampi, 0295350205
 UM/KPO-20, Sanna Selin, 0295350612
 UM/KPO-20, Jukka Nikulainen, 029535 485
 UM/OIK-10, Mikael Ruotsi, 0295 350 826
 VNEUS, Marko Mäntylä
 TEM, Riku Huttunen, Mia Hurta, Martta Halonen
 LVM, Silja Pasanen
 VM, Jaakko Weuro, Markku Puumalainen

EUTORI-tunnus

EU/2022/0402, EU/2022/0399 , EU/2020/0240, EU/2022/0407, EU/2022/0410,
EU/2022/0409, EU/2022/0408, EU/2022/0411

Liitteet**Viite**

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
